

La casa s'ensorra

EL REGNE UNIT TRONTOLLA? LA SEVA PERTINENÇA A LA UE, LA REVIFALLA ESCOCESA I UN ESTAT DEL BENESTAR CARÍSSIM EL POSEN EN ESCAC

© The Economist

El Palau de Westminster cau a trossos. Passejant pels desordenats patis quadrangulars i pels pòrtics acabats en punta, el columnista Bagehot sovint es meravella davant l'autoconfiança, l'ambició i el repulsiu deix victorià que traspuen. També veu, escampades com si fossin taques de suor al llarg de les humides parets d'obra, unes canonades rovellades d'època victoriana i maçoneria reparada de qualsevol manera, moltes taques negres, causades per l'aigua de pluja, la contaminació de l'aire o coses pitjors. El sostre de volta de l'entrada dels diputats, una de les sales més ben esculpides del palau, es va descolorint i deteriorant per culpa de les aigües residuals d'un lavabo que suma, situat sobre l'estança.

Està conspirant el destí per abocar excrements damunt dels representants electes del Regne Unit, com va prometre el director d'un diari sensacionalista a John Major? Això sembla. Restaurar el palau, segons un informe recent, podria costar uns 7.000 milions de lliures (uns 10.000 milions d'euros), la qual cosa, en temps de retallades a l'Estat del benestar i de desafecció política, no és factible. Encara que ho fos, costa d'imaginar que el Govern conservador, el líder del qual, David Cameron, comparteix l'aversion del seu partit a les grans solucions, empenygués el projecte. I, tanmateix, defensen els autors de l'informe, l'actitud dels *tories* d'anar fent, que ha mantingut en bon estat l'arquitectura física i constitucional de la democràcia britànica, no funcionarà. Les gàrgoles i altres estructures ennegrides del Parlament estan a punt de caure.

És aquesta complaença, i no tan sols les pedres que estan caient, el que converteix el palau en una metàfora tan

perturbadora de la democràcia britànica. I és evident en tot l'espectre polític – fins i tot entre els populistes, que s'enrabien amb Westminster en campanya però que gaudeixen de les seves peculiaritats i privilegis quan hi són. Fixin-se en l'entusiasme amb què les nombroses files del Partit Nacional Escocès (SNP, en les sigles en anglès) criden i desaproven les preguntes del primer ministre; o amb què les personalitats dels liberals demòcrates entren a la pleníssima Cambra dels Lords que prometen reformar. Entre els analistes britànics s'ha instal·lat una estranya calma postelectoral. En comptes d'un bon embolic, de les eleccions en va sortir l'habitual majoria conservadora i un Partit Laborista derrotat. Són els temps polítics de què ha estat testimoni el vostre columnista –que aquesta setmana passarà el nom de ploma a la propera reencarnació de Bagehot– més normals que no es pensava?

De fet, les eleccions, en lloc de purgar les canonades de la política britànica, hi van pujar la pressió. L'injust sistema electoral del país, un electorat decebut, un Estat del benestar caríssim, el fet de formar part de la Unió Europea i, sobretot, l'esperança de vida del Regne Unit: aquestes grans amenaces i disjuntives ara estan més interconnectades i creen més pressió. A falta d'un lampista més capaç que Cameron, aquestes amenaces es poden tornar explosives: ni tan sols als anys 70, en què hi va haver referèndums sobre Europa i sobre Escòcia, Governos dèbils i agitació social, mai el Regne Unit no havia afrontat tantes grans incerteses en temps de pau.

El corrent polític principal, representat pel vot combinat de conservadors i laboristes, no es va desplomar a les urnes; però es troba en un mínim històric. La participació entre els votants més joves va ser baixa, i l'èxit dels partits ra-

dicals és un senyal de desafecció que l'extremadament desproporcionat reparatiment d'escons accentua. Un sistema electoral que dona un escó al UKIP amb un 13% dels vots i 56 escons a l'SNP amb un 5% dels vots és insostenible.

El més alarmant és que l'èxit de l'SNP ha significat la mort de la política britànica. A la nacionalista i somiadora Escòcia el debat és tan diferent del que hi ha a Anglaterra i Gal·les com el de la sectària Irlanda del Nord. A Anglaterra els laboristes eren massa d'esquerres; a Escòcia, massa de dretes. L'única característica nacional d'aquestes eleccions va ser la desaparició dels liberals demòcrates, que també sembla letal.

Sembla probable, més aviat o més tard, que els escocesos abandonaran la unió de tres-cents anys de la Gran Bretanya. Si deixem de banda els votants escocesos vells, pot ser que ja hi hagi una majoria en favor de la independència que, mentre l'SNP domini la política escocesa, continuarà creixent. La seva actuació després del referèndum ha estat brillantment enganyosa. Havent aconseguit la promesa d'amplies competències per al Parlament escocès, s'ha presentat com el martell de Westminster, cosa que és plausible, i alhora com el partit ofès per una gran traïció, cosa que és falsa. Per contrarestar-ho, Cameron ha d'alertar els escocesos, potser organitzant un referèndum sobre la concessió de més competències, explicant-los una veritat que semblen ignorar. El Govern escocès aviat tindrà competències per recaptar la meitat dels ingressos públics, fet que implicarà la pèrdua corresponent de la subvenció que rep dels contribuents anglesos i, al seu torn, probablement haurà d'establir uns impostos més elevats. Si això els agrada, ja poden anar de cap a la independència; si no, haurien de pensar-s'hi bé.

Arregleu-ho, poseu-hi remei

El problema és que Cameron està enfeinat amb altres preocupacions. Algunes, com el referèndum sobre la continuïtat del Regne Unit a la UE, són de creació pròpia; d'altres, com el seu esforç per suavitzar els anglesos cansats dels celtas, descentralitzar serveis i recuperar la salut de les finances públiques, incloent-hi reduir l'estat del benestar, no ho són. Però tot està connectat. Si el Regne Unit surt de la UE –improbable, però possible– l'europeïsta Escòcia deixarà la unió, com podria també acabar fent Irlanda del Nord. Si la campanya pels drets dels angle-

sos porta a una conclusió lògica, un Parlament anglès, Gal·les també en podria demanar un; això faria Westminster irrellevant. I també els plans de descentralització dels *tories*, que auguren diferències regionals fins i tot en els serveis més bàsics. En essència, això no estaria pas malament. Tanmateix, té greus conseqüències per a la unió, o el que en quedi, cosa que Cameron ignora alegrement.

Evidentment, tot pot sortir bé. Mentre l'economia continuï creixent, els votants potser deixaran de queixar-se i el sistema bipartidista es podrà recuperar. Cameron probablement se sortirà amb la

seva pel que fa l'aposta de la UE. Els escocesos estalviadors potser pensaran en la cartera. I tot i que el Regne Unit pugui viure una baixada, encara serà ric, divers i graciós; encara serà gran, però en una altra mesura. Aquest columnista té l'esperança que les seves preocupacions siguin exagerades. Però, alhora que s'acomiada de la decrepita obra mestra de l'arquitecte Pugin i del sistema polític que representa, no pot deixar de preguntar-se què en quedarà en peu quan retorni de terres estrangeres.

Traducció d'Arnau Figueras